

HRVATSKI JEZIK	
Standardi obrazovnih postignuća za završetak srednjoškolskog obrazovanja	
Opća predmetna kompetencija (OPK)	
Učenici posjeduju znanja o funkciji i važnosti jezika i višejezičnosti, poznaju gramatiku hrvatskoga jezika i primjenjuju je u svakodnevnom životu. Razumiju utjecaj jezika i koriste ga na društveno odgovoran način, razvijajući svoju građansku odgovornost i socijalnu uključenost. Njeguju i čuvaju hrvatski jezik poštujući raznovrsnost njegovih narječja, kao i jezike nacionalnih manjina i druge jezike. Koriste razvijen i bogat rječnik u usmenoj i pisanoj komunikaciji: govore i pišu poštujući pravogovornu i pravopisnu normu, uobličavaju logičan i stilski skladan tekst. Vode računa o kulturi dijaloga, vladaju govornim vještinama i vještinama aktivnog slušanja. Formuliraju i izražavaju usmene i pisane argumente na uvjerljiv način koji je primjeren kontekstu. Komuniciraju na konstruktivan način, surađuju u timovima i pregovaraju, preuzimaju inicijativu i djeluju radi ostvarivanja postavljenih ciljeva, koriste informativno-komunikacijske tehnologije. Imaju razvijenu čitateljsku pismenost. Razumiju, kritički i kreativno promišljaju o književnom i neknjiževnom tekstu. Njeguju govornu i čitateljsku kulturu radi vlastitog usavršavanja i vlastitog zadovoljstva. Traže, prikupljaju i kritički obrađuju informacije iz raznih vrsta izvora i odgovorno koriste i stvaraju multimedijske sadržaje. Tumače književna djela iz nacionalne i svjetske književnosti. Razumiju multikulturalne dimenzije književnosti i način na koji nacionalna književnost doprinosi svjetskoj kulturnoj baštini. Uočavaju i primjerima argumentiraju osnovne poetične, jezične, estetske i strukturne osobine književnih djela. Posjeduju sposobnost figurativnog i apstraktnog izražavanja ideja, iskustava i emocija; razvijaju stvaralačke mogućnosti. Koriste čitanje da bi bolje spoznali sebe, druge i svijet oko sebe usvajajući i izgrađujući etičke principe. Čitanjem razvijaju empatiju i brigu za ljude i svijet. Iskazuju humani i kritički stav u raznim umjetnostima. Uspostavljaju vezu između književnosti i drugih umjetnosti, znanosti i tehnologije. Učinkovito koriste raznovrsne tehnike učenja i svjesni su važnosti cjeloživotnog učenja. U različitim životnim situacijama primjenjuju stečena znanja i kognitivne strategije. Etički i odgovorno pristupaju intelektualnom i kulturnom vlasništvu.	
OSNOVNA RAZINA	
Specifična predmetna kompetencija 1 (SPK1)	
Učenici navode osnovna obilježja hrvatskog standardnog jezika. Poznaju pravogovornu i pravopisnu normu, gramatiku i stilistiku hrvatskog jezika. Usmjereni su na bogaćenje svojeg rječnika, jezičnog i stilskog izraza. Govore jasno i tečno, razlikuju službenu i neslužbenu komunikaciju, verbalnu i neverbalnu komunikaciju. Poznaju pravila pisanja različitih vrsta tekstova. Čitaju i razumiju linearne i nelinearne tekstove; razlikuju književni od neknjiževnog teksta. Povezuju književna djela s njihovim autorima i književnopovijesnim epohama. Određuju osnovne elemente strukture književnog i neknjiževnog teksta.	
Specifična predmetna kompetencija 2 (SPK2)	
Učenici posjeduju vještine slušanja i govorenja i primjenjuju ih u skladu s komunikacijskom situacijom. Primjenjuju teorijska znanja iz gramatike u konkretnoj jezičnoj situaciji i pišu primjenjujući pravopisna pravila. Sastavljaju logičan, dobro strukturiran i stilski skladan govorni	

i pisani tekst. Izražavaju se usmeno i pisano na uvjerljiv način koji je primjeren kontekstu, uz poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezične, vjerske, spolne, rodne i dobne ravnopravnosti. Uočavaju namjere autora u tekstu (informativnost, manipulativnost). Tijekom čitanja i tumačenja književnog i neknjiževnog teksta primjenjuju različite metode. Usvajaju čitanje kao hobi i proširuju svoje interese od književnosti za mlade prema klasičnoj književnosti. Koriste knjižničnu građu i arhive, posjećuju izložbe, gledaju kazališne predstave i filmove. Prepoznaju utjecaj raznih medija i kultura na svakodnevni život pojedinca i zajednice.

Specifična predmetna kompetencija 3 (SPK3)

Učenici njeguju i čuvaju hrvatski jezik uz poštovanje raznovrsnosti njegovih narječja; poštuju jezike nacionalnih manjina i druge strane jezike. Osposobljeni su za pravilno, jasno, ekonomično i uvjerljivo usmeno i pisano izražavanje. Čitanjem i tumačenjem književnih djela iz nacionalne i svjetske književnosti formiraju humanističke vrijednosne stavove i uvjerenja. Uspostavljaju vezu između književne, kazališne i filmske umjetnosti. Koriste čitateljsku pismenost i različite strategije čitanja i učenja. Prepoznaju predrasude, stereotipe i oblike verbalne agresije (neprimjereno obraćanje, nepoštovanje sugovornika, vrijeđanje, govor mržnje i sl.) kao negativne pojave. Koriste znanja iz jezika i književnosti u situacijama od važnosti za aktivnu građansku uključenost. Etički i odgovorno pristupaju intelektualnom i kulturnom vlasništvu.

Ishodi obrazovnoga ciklusa (IOC-a) za završetak srednjoškolskoga obrazovanja:

Osnovna razina:

SPK1	SPK2	SPK3
Učenici:	Učenici:	Učenici:
– HJ.SO.O.1.1. Znaju osnovna obilježja hrvatskog standardnog jezika (autonomija, normiranost, polifunkcionalnost, elastična stabilnost u vremenu i stabilnost u prostoru).	– HJ.SO.O.2.1. Primjenjuju teorijska znanja iz gramatike u konkretnoj jezičnoj situaciji/tekstu.	– HJ.SO.O.3.1. Koriste znanja iz jezika kako bi se pravilno i jasno izražavali pisanim i usmenim putem u obrazovnom kontekstu, u privatnom i javnom životu, u situacijama važnim za aktivnu građansku uključenost.
– HJ.SO.O.1.2. Razlikuju pravilan od nepravilnog izgovora glasa i klasificiraju glasove po zadanim kriterijima.	– HJ.SO.O.2.2. Pišu primjenjujući pravopisna pravila, uključujući i osnovna tipografsko-pravopisna rješenja u otipkanom tekstu, koristeći odgovarajući pravopis.	– HJ.SO.O.3.2. Predstavljaju informacije na različite načine (usmeno, pisano, vizualno, digitalno).
– HJ.SO.O.1.3. Razumiju pojam sloga, znaju osnovna pravila naglašavanja riječi i uočavaju nestandardne naglaske u svakodnevnoj komunikaciji.	– HJ.SO.O.2.3. Čitaju književne i neknjiževne tekstove (linearne i nelinearne); s pažnjom i razumijevanjem slušaju jednostavnije izlaganje i vode bilješke, određuju ključne riječi.	– HJ.SO.O.3.3. Izražavaju argumentirano svoje mišljenje i biraju jezični izraz u skladu s kontekstom, uključujući i konstruktivnu komunikaciju u suradnji s drugima, u skupini i medijskom prostoru.

– HJ.SO.O.1.4. Klasificiraju vrste riječi; razlikuju gramatičke kategorije promjenjivih vrsta riječi u tipičnim školskim primjerima.	– HJ.SO.O.2.4. Iskazuju subjektivni i estetski doživljaj o govorenom ili pisanom tekstu; povezuju sadržaj književnoumjetničkog djela s vlastitim ili tuđim iskustvom.	– HJ.SO.O.3.4. Prepoznaju predrasude i stereotipe u književnim i neknjiževnim tekstovima i usmenom izlaganju, kao i oblike verbalne agresije (neprimjereno obraćanje, nepoštovanje sugovornika, vrijeđanje, govor mržnje i sl.) u svakodnevnim situacijama i u medijima kao negativnu pojavu.
– HJ.SO.O.1.5. Razlikuju jednostavne riječi od tvorenica i tvore riječi po zadanom modelu.	– HJ.SO.O.2.5. Uočavaju glavne motive, tematiku i istaknuta stilska obilježja književnoumjetničkih djela određenog književnog pravca, tipične razlike i sličnosti u odnosu na prethodne književnopovijesne epohe.	– HJ.SO.O.3.5. Koriste čitateljsku pismenost kao sredstvo za učenje i bolje razumijevanje drugih predmeta.
– HJ.SO.O.1.6. Klasificiraju osnovne rečenične dijelove; razlikuju nezavisne od zavisnih rečenica; ispravno strukturiraju rečenicu.	– HJ.SO.O.2.6. Sažimaju, citiraju, prepričavaju/parafriziraju tekst izdvajajući važno; interpretiraju tekst; razlikuju informaciju od interpretacije.	– HJ.SO.O.3.6. Koriste različite strategije čitanja i učenja u skladu s postavljenim ciljem.
– HJ.SO.O.1.7. Razumiju značenja riječi, ustaljenih izraza i frazeologizama s kojima se susreću u svakodnevnoj komunikaciji, u lektiri i školskim tekstovima iz drugih predmeta.	– HJ.SO.O.2.7. Oblikuju svoj govor i pisanje prema komunikacijskoj situaciji (biraju odgovarajuća izražajna sredstva – verbalna i neverbalna, leksik i oblike kazivanja).	– HJ.SO.O.3.7. Imaju razvijene čitateljske navike i shvaćaju važnost čitanja za razvoj vlastite opće kulture i znanja.
– HJ.SO.O.1.8. Razlikuju leksik službene od leksika neslužbene komunikacije i upotrebljavaju ih u skladu s prilikom; poznaju leksičke pojave i leksičke odnose i primjenjuju ih u različitim komunikacijskim situacijama.	– HJ.SO.O.2.8. Pronalaze informacije u tekstu (u linearnom i nelinearnom) po zadanom kriteriju; nalaze načine za saznavanje informacija koje ne razumiju; odabiru i razvrstavaju izvore informacija; prepoznaju tehnike manipulacije u tekstu i govoru.	– HJ.SO.O.3.8. Prepoznaju važnost književnosti i kulture u svom životu; vrednuju književnost kao dio nacionalne kulture i kao sredstvo za promociju različitih kultura.
– HJ.SO.O.1.9. Znaju i primjenjuju pravopisna pravila.	– HJ.SO.O.2.9. Sudjeluju u projektnoj nastavi i kreativnim dramskim procesima;	– HJ.SO.O.3.9. Koriste znanja iz jezika i književnosti za sudjelovanje u različitim kulturnim sadržajima.

	koriste knjižničnu građu, gledaju kazališne predstave i filmove, posjećuju izložbe...	
– HJ.SO.O.1.10. Poznaju pravila pisanja različitih vrsta tekstova (npr. pisma, e-pošte, biografije, molbe, žalbe, izvješća...); pravilno popunjavaju različite obrasce (npr. životopis, uplatnice...).	– HJ.SO.O.2.10. Opisuju razliku između popularne i visoke kulture na primjerima iz medija; prepoznaju i navodi obilježja kozmopolitske kulture, šunda, trenda i kiča u medijima i umjetnosti.	– HJ.SO.O.3.10. Koriste pisana i tiskana slova latiničnog pisma; sastavljaju govoreni ili pisani tekst; odgovorno se odnose prema pitanjima vezanim za intelektualno vlasništvo; citiraju i/ili parafraziraju tekstove.
– HJ.SO.O.1.11. Povezuju književnoumjetnička djela s njihovim autorima i književnopovijesnim epohama u kojima su nastala.	– HJ.SO.O.2.11. Prepoznaju utjecaj javnih, komercijalnih i neprofitnih medija na svakodnevni život primatelja; prepoznaje svrhu (osobnu, obrazovnu, javnu) medijskoga teksta.	– HJ.SO.O.3.11. Prepoznaju ulogu jezika u njegovanju kulturnog i nacionalnog identiteta; razumiju pravo na upotrebu vlastitog jezika i koriste srpski jezik kao službeni jezik u Republici Srbiji, poštuju jezike ostalih nacionalnih manjina u Republici Srbiji.
– HJ.SO.O.1.12. Razlikuju književni od neknjiževnog teksta; određuju osnovne elemente strukture književnoumjetničkog djela: temu, motiv, radnju, likove, vrijeme i mjesto radnje.		– HJ.SO.O.3.12. Poštuju ljudska prava i privatnost drugih; razumiju važnost ravnopravnosti ljudi, uključujući i pravo na vlastiti jezik.
– HJ.SO.O.1.13. Razlikuju karakteristike narodne i autorske književnosti; poznaju osnovna obilježja književnih rodova i vrsta; uočavaju lirske, epske i dramske elemente u književnoumjetničkom djelu; poznaju obilježja diskurzivnih književnih oblika.		– HJ.SO.O.3.13. Objašnjavaju odnos između medijskih sadržaja i stvarnosti; interpretiraju medijsku poruku i zaključuje komu je ona namijenjena
– HJ.SO.O.1.14. Razlikuju prepričavanje od analize djela.		– HJ.SO.O.3.14. Prepoznaju vezu između književne, kazališne i filmske umjetnosti u interpretaciji istih tema.
– HJ.SO.O.1.15. Povezuju motive/teme iz književnosti i povijesti umjetnosti s osnovnim znanjima iz povijesti.		
SREDNJA RAZINA		

Specifična predmetna kompetencija 1 (SPK1)		
Učenici poznaju osnovne jezične grupe u Europi i znaju mjesto hrvatskog jezika u slavenskoj i europskoj grupi jezika. Imaju šira znanja o glasovima hrvatskog jezika, znaju pravila o naglašavanju riječi i razlikuju jezik kao standard i jezik kao sustav. Imaju šira znanja o vrstama riječi, njihovim oblicima i načinima njihove tvorbe. Analiziraju rečenice sastavljene po različitim modelima. Imaju razvijen rječnik u skladu s dobi i upotrebljavaju odgovarajuće riječi u skladu s prilikama; usmjereni su daljnjem bogaćenju vlastitog rječnika. Koriste čitateljske strategije u skladu s ciljevima čitanja i vrstom teksta. Poznaju i tumače najznačajnija djela hrvatske i svjetske književne baštine i smještaju ih u književnopovijesni kontekst; razumiju osnovne književnoteorijske i književnopovijesne pojmove. Poznaju različite oblike medijskog izražavanja.		
Specifična predmetna kompetencija 2 (SPK2)		
Učeći hrvatski jezik i književnost, učenici ga i uspoređuju s drugim jezicima i tako razvijaju interes i kompetencije za međukulturalni dijalog. Redovito čitaju izabrane odlomke i cjelovita književna djela. Koriste različite izvore informacija, procjenjuju pouzdanost izvora, obrađuju informacije, biraju ih prema relevantnosti i argumentirano ih predstavljaju u skladu s komunikacijskom situacijom, prilagođavajući jezik i oblike izražavanja različitim ciljnim grupama.		
Specifična predmetna kompetencija 3 (SPK3)		
Učenici procjenjuju uspješnost vlastite komunikacije i interakcije s drugima. Imaju bogat rječnik i doživljavaju jezik kao niz mogućnosti za izražavanje i stvaranje. Kreiraju i vrednuju različite kulturne sadržaje. Razumiju multikulturalne dimenzije književnosti i način na koji nacionalna književnost doprinosi svjetskoj kulturnoj baštini. Razvijaju vještine kritičkog mišljenja i analitičke vještine.		
Ishodi obrazovnoga ciklusa (IOC-a) za završetak srednjoškolskoga obrazovanja:		
Srednja razina:		
SPK1	SPK2	SPK3
Učenici:	Učenici:	Učenici:
– HJ.SO.S.1.1. Razvrstavaju jezike u osnovne jezične grupe u Europi, znaju mjesto hrvatskog jezika u porodici slavenskih i indoeuropskih jezika i prepoznaju narječja hrvatskog jezika, kao i njihove govore na temelju njihovih obilježja.	– HJ.SO.S.2.1. Primjenjuju teorijska znanja iz gramatike, uočavaju, prikazuju i analiziraju jezične pojave u složenijoj jezičnoj situaciji.	– HJ.SO.S.3.1. Oblikuju svoje mišljenje i javno ga iskazuju služeći se standardnim jezikom.
– HJ.SO.S.1.2. Poznaju osnovne etape u razvoju hrvatskoga jezika i najznačajnije kulturnopovijesne spomenike.	– HJ.SO.S.2.2. Uočavaju i ispravljaju pravopisne pogreške u svojem i tuđem tekstu u skladu s pravopisnom normom, prepoznaju obilježja jezika kao sustava u svakodnevnoj situaciji.	– HJ.SO.S.3.2. Uočavaju povezanost načina izražavanja s namjerom i stavom autora; procjenjuju upotrebljivost informacija i pouzdanost izvora.

– HJ.SO.S.1.3. Poznaju književnojezičnu normu naglasaka; određuju dužinu/kvantitetu naglašenog sloga i primjenjuju pravila naglašavanja u jednostavnim primjerima (unutrašnji slogovi i jednosložne riječi).	– HJ.SO.S.2.3. Primjenjuju različite strategije čitanja i prilagođavaju ih vrsti teksta i svrsi čitanja.	– HJ.SO.S.3.3. Koriste usvojene vještine suradnje, kulturu vlastitog verbalnog i neverbalnog izražavanja, slušanja i poštovanja tuđeg mišljenja.
– HJ.SO.S.1.4. Uočavaju glasovne promjene/alternacije u različitim primjerima i povezuju ih s pravogovornom normom.	– HJ.SO.S.2.4. Redovito čitaju književna djela iz programa i biraju djela po svom slobodnom izboru razvijajući čitateljske navike i estetske kriterije.	– HJ.SO.S.3.4. Poznaju vlastiti identitet, dovode ga u vezu s kulturnopovijesnim nasljeđem i uvažavaju tuđe identitete.
– HJ.SO.S.1.5. Određuju vrste promjenjivih riječi i njihove gramatičke kategorije; određuju sve glagolske oblike.	– HJ.SO.S.2.5. Iskazuju osobne dojmove o književnoumjetničkom djelu; interpretiraju različite vrste tekstova; povezuju, uspoređuju i obrazlažu svoje zaključke činjenicama iz teksta.	– HJ.SO.S.3.5. Razvijaju pismenost u različitim područjima (umjetničkoj, digitalnoj, informatičkoj, financijskoj, zdravstvenoj, medijskoj, znanstvenoj, matematičkoj...).
– HJ.SO.S.1.6. Razlikuju vrste tvorenica.	– HJ.SO.S.2.6. Analiziraju izdvojen problem; uviđaju i tumače tematska, idejna, poetska, stilska, jezična, kompozicijska i žanrovska obilježja književnog teksta.	– HJ.SO.S.3.6. Prilagođavaju strategije čitanja i učenja samostalno postavljenom cilju; sposobni su korigirati svoj pristup.
– HJ.SO.S.1.7. Analiziraju sintagme i rečenice tvorene po osnovnim modelima.	– HJ.SO.S.2.7. Procjenjuju ulogu vrste pripovijedanja u oblikovanju značenja i ideje književnog djela.	– HJ.SO.S.3.7. Proširuju interese za čitanje od različitih neknjiževnih tekstova do tekstova nacionalne i svjetske književnosti.
– HJ.SO.S.1.8. Poznaju vrste i funkcije zavisnih rečenica.	– HJ.SO.S.2.8. Vrednuju postupke i osobine likova formirajući moralne stavove.	– HJ.SO.S.3.8. Razumiju međusobne veze književnosti i kulture; čitajući oblikuju svoje estetske i etičke stavove i argumentirano ih obrazlažu.
– HJ.SO.S.1.9. Znaju značenja riječi i frazeologizama koji se javljaju u literarnim i medijskim tekstovima, razlikuju tipove leksema s obzirom na porijeklo i područje uporabe, razumiju značenjske odnose među leksemima.	– HJ.SO.S.2.9. Utvrđuju točke gledišta, stav i namjere autora, razlikuju subjektivnost od objektivnosti u izražavanju, prepoznaju preneseno značenje, humor, ironiju, satiru.	– HJ.SO.S.3.9. Koriste znanja iz jezika i književnosti za kreiranje i kritičko propitivanje različitih kulturnih sadržaja.

– HJ.SO.S.1.10. Analiziraju obilježja funkcionalnih stilova i razumiju važnost njihove uporabe.	– HJ.SO.S.2.10. Organiziraju složeniji govoreni ili pisani tekst (preuređuju sadržaj, povezuju dijelove u jednostavno strukturiranu govorenu ili pisanu cjelinu).	– HJ.SO.S.3.10. Sastavljaju složenije govorene ili pisane tekstove na temelju osobnog iskustva, obvezne i izborne literature.
– HJ.SO.S.1.11. Povezuju književna djela s povijesnim i društvenim kontekstom; prepoznaju osnovna obilježja književnopovijesnih epoha i povezuju ih s književnim djelom i autorom.	– HJ.SO.S.2.11. Samostalno pronalaze i povezuju informacije iz tekstova iz različitih područja i koriste ih u učenju i u svakodnevnom životnim situacijama.	– HJ.SO.S.3.11. Uvažavaju kulturnu raznolikost Republike Srbije, cijene kulturnu baštinu svog zavičaja; imaju izgrađene kulturne potrebe i znaju kako ih ostvariti.
– HJ.SO.S.1.12. Prepoznaju obilježja književnoznanstvenih i prijelaznih književnih vrsta, kao i karakteristike različitih oblika medijskog izražavanja.	– HJ.SO.S.2.12. Sudjeluju u javnim razgovorima; debatiraju formuliranjem argumenata i kontraargumenata, aktivnim slušanjem i uvažavanjem pozicije drugog, kontrolom emocija i prepoznavanjem argumenata utemeljenih na emocijama.	– HJ.SO.S.3.12. Objašnjavaju štetan utjecaj predrasuda i stereotipa u obrazovnom, privatnom i javnom kontekstu; promoviraju kulturu mira, nenasilja i toleranciju.
– HJ.SO.S.1.13. Razlikuju autora književnoumjetničkog djela od pripovjedača, dramskog lica ili lirskog subjekta prilikom analize književnog djela.	– HJ.SO.S.2.13. Uočavaju i procjenjuju trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipe i manipulaciju u medijskim porukama; prepoznaju različita stilska izražajna sredstva u medijskim tekstovima.	– HJ.SO.S.3.13. Koriste strategije kritičkog mišljenja za provjeru informacija u različitim tekstovima.
– HJ.SO.S.1.14. Određuju elemente književne strukture: retrospektivno i kronološko pripovijedanje, fabulu i siže; razlikuju vrste kazivanja u književnosti; uočavaju vrste karakterizacije prema osnovnim osobinama lika (fizička, psihološka, govorna, društvena i moralna).	– HJ.SO.S.2.14. Uspoređuju razne medijske tekstove i analiziraju kako su u njima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako oni utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst.	– HJ.SO.S.3.14. Uspoređuju izražajna sredstva književne, kazališne i filmske umjetnosti prilikom interpretacije istih ili bliskih motiva i tema.
– HJ.SO.S.1.15. Imenuju stilska izražajna sredstva i razumiju njihovu funkciju u tekstu.		
– HJK.SO.S.1.16. Opisuju različita djelovanja javnih, komercijalnih i neprofitnih medija na oblikovanje vlastitih stavova i vrijednosti;		

uočavaju skrivene stavove i mišljenja u medijskim porukama.		
NAPREDNA RAZINA		
Specifična predmetna kompetencija 1 (SPK1)		
Učenici razumiju funkcije i važnost jezika i višejezičnosti. Imaju detaljnija znanja o gramatici hrvatskog jezika (naglascima, sastavu riječi, značenju padeža i glagolskih oblika, strukturi rečenice); poznaju strukturu rječničkog članka. Vladaju usmenim i pisanim oblicima potrebnim za školovanje, građansku i socijalnu uključenost. Procjenjuju stilske postupke u književnom i neknjiževnom tekstu i tumače njihovu ulogu u ostvarivanju estetskih i značenjskih obilježja različitih vrsta tekstova. Razumiju i uspostavljaju veze između književnosti i drugih umjetnosti, znanosti i tehnologije. Razvijaju osobni, nacionalni i kulturni identitet, svijest o pripadnosti europskom i svjetskom kulturnom naslijeđu na temelju djela hrvatske i svjetske književnosti, kazališne i filmske umjetnosti, znanstvene i kulturne baštine i različitih oblika medijske kulture.		
Specifična predmetna kompetencija 2 (SPK2)		
Učenici govore javno i pred većim slušateljstvom o temama iz jezika, književnosti i kulture. Uočavaju istraživačke i stvaralačke mogućnosti u procesu učenja jezika i književnosti i primjenjuju stečena znanja i vještine u svakodnevnom životu. Istražuju karakteristike registara i stilova vezanih za rječnike i izbor odgovarajućih jezičnih izraza. Uspoređuju informacije iz različitih disciplina i medijskih izvora i kritički se odnose prema njima.		
Specifična predmetna kompetencija 3 (SPK3)		
Učenici imaju naviku i potrebu razvijati govornu i čitateljsku kulturu, kako radi vlastitog usavršavanja tako i radi sudjelovanja u društvenom životu. Prate utjecaj socioekonomskih kretanja na jezik, književnost, kulturu i znanost; brinu o održivom načinu života u zajednici. Njeguju humani i kritički odnos u dijalogu među kulturama. Spremni su preuzeti odgovornost za izbore i odluke koje utječu na osobni život i život zajednice.		
Ishodi obrazovnog ciklusa (IOC-a) za završetak srednjoškolskoga obrazovanja:		
Napredna razina:		
SPK1	SPK2	SPK3
Učenici:	Učenici:	Učenici:
– HJ.SO.N.1.1. Razumiju obilježja i funkcije jezika.	– HJ.SO.N.2.1. Uspoređuju jezične pojave u svojem i drugim jezicima koje izučavaju, analiziraju ih i izvode zaključke.	– HJ.SO.N.3.1. Razumiju moć jezika kao sredstva izražavanja različitih dimenzija ljudskih iskustava (društvenih, kulturnih, moralnih, duhovnih i estetskih), uvažavajući kontekst i različite perspektive.
– HJ.SO.N.1.2. Poznaju pojmove jednojezičnosti i višejezičnosti i znaju odgovarajuće jezične prilike u Republici Srbiji.	– HJ.SO.N.2.2. Tumače književno djelo s razumijevanjem njegovih žanrovskih karakteristika i književnopovijesnog	– HJ.SO.N.3.2. Kritički istražuju i vrednuju informacije iz različitih medija; prepoznaju

	konteksta, oslanjajući se u analizi na strukturne i stilističke elemente djela i koristeći književnoteorijsku terminologiju i izbornu literaturu.	različite vrste medijskih manipulacija i njihov utjecaj na oblikovanje stvarnosti.
– HJ.SO.N.1.3. Određuju mjesto i kvantitetu naglaska u riječi.	– HJ.SO.N.2.3. Procjenjuju funkciju upotrebljenih stilskih izražajnih sredstava u tekstu.	– HJ.SO.N.3.3. Razvijaju vlastiti stil u verbalnom i neverbalnom izražavanju uz njegovanje pozitivne interakcije i suradnje s drugima; procjenjuju i razvijaju svoje komunikativne potencijale uz proaktivan stav i ustrajnost u ostvarivanju ciljeva.
– HJ.SO.N.1.4. Razumiju pojam fonema; određuju sve glasovne promjene/alternacije.	– HJ.SO.N.2.4. Analiziraju problem, ideju ili poruku u književnom i neknjiževnom tekstu sagledavajući ih iz različitih perspektiva; pronalaze i procjenjuju argumente, rangiraju i preispituju njihovu vrijednost i eventualno mijenjaju svoje stavove.	– HJ.SO.N.3.4. Imaju interaktivan odnos s medijima uz spremnost da sudjeluju u aktivnostima zajednice i društva.
– HJ.SO.N.1.5. Razumiju pojam morfema.	– HJ.SO.N.2.5. Povezuju povijesne, religijske, političke teme u djelima koja obrađuju i na taj način grade i preispituju vlastiti identitet; objašnjavaju i uspoređuju kako se ideje kreativno izražavaju u različitim kulturama.	– HJ.SO.N.3.5. Uočavaju i prate razvoj i utjecaj umjetnosti, znanosti i tehnologije na pismenost i jezik; brinu o očuvanju kulturno-povijesnih spomenika, o sigurnosti i održivosti životne sredine.
– HJ.SO.N.1.6. Određuju tvorbene modele (prefiksna tvorba, izvođenje, slaganje, prefiksno-sufiksna složeno-sufiksna tvorba, preobrazba i srastanje).	– HJ.SO.N.2.6. Usklađuju svrhu, sadržaj i način izlaganja s komunikacijskom situacijom.	– HJ.SO.N.3.6. Produbljuju svoje razumijevanje i primjenu različitih strategija i tehnika čitanja i učenja uz samosvijest o vlastitim snagama i slabostima.
– HJ.SO.N.1.7. Znaju značenja padeža i glagolskih oblika.	– HJ.SO.N.2.7. Istražuju odnose između određene teorije (egzistencijalizam, teorija recepcije/otvorenog djela) i književnoumjetničkog teksta i odnose između samih književnoumjetničkih tekstova	– HJ.SO.N.3.7. Čitajući proširuju svoje vidike i razvijaju svoj misaoni i emocionalni svijet, uz spremnost da preuzmu odgovornost za izbore i odluke koji utječu na osobni život i život zajednice.

	(intertekstualnost); prenose teorijska znanja u novi kontekst.	
– HJ.SO.N.1.8. Analiziraju tekst razlikujući sve vrste rečenica, usporedne odnose među rečenicama i rečeničnim dijelovima.	– HJ.SO.N.2.8. Sastavljaju različite tipove tekstova upotrebljavajući odgovarajuće funkcionalne stilove i forme kazivanja.	– HJ.SO.N.3.8. Upoznaju različite kulture kroz regionalnu, europsku i svjetsku književnost i njeguju humani i kritički odnos u dijalogu među kulturama.
– HJ.SO.N.1.9. Primjenjuju osnovna pravila kongruencije (sročnost, rekcija, pridruživanje).	– HJ.SO.N.2.9. Istražuju i uspoređuju informacije iz različitih disciplina i medijskih izvora, stvarajući kritički odnos prema njima.	– HJ.SO.N.3.9. Vrednuju različite kulturne sadržaje prepoznajući i ostvarujući osobnu, društvenu i komercijalnu vrijednost.
– HJ.SO.N.1.10. Prepoznaju u tekstu hiperonimiju/hiponimiju, paronimiju, razlikuju leksičke slojeve; poznaju metaforu, metonimiju i sinegdohu kao leksičke mehanizme.	– HJ.SO.N.2.10. Govore javno i pred većim slušateljstvom o temama iz jezika, književnosti i kulture.	– HJ.SO.N.3.10. Vrednuju jezik kao medij nacionalne kulture, nacionalnu kulturnu baštinu i kulturnu raznolikost svoje sredine, regije, Europe i svijeta.
– HJ.SO.N.1.11. Tumače jezično-stilske, estetske i strukturne osobine književnoumjetničkih i književnoznanstvenih tekstova, koristeći književnoteorijsku terminologiju.	– HJ.SO.N.2.11. Aktivno sudjeluju u javnoj debati (pripremaju se za nju, samostalno ili u suradnji s timom, argumentirano izlažu stavove, izvode zaključke i osmišljavaju strategije raspravljanja).	– HJ.SO.N.3.11. Istražuju utjecaj stereotipa i predrasuda na pojedinca i društvo zalažući se za ostvarivanje ljudskih prava i mirno rješavanje sukoba.
– HJ.SO.N.1.12. Procjenjuju stilske postupke u književnom i neknjiževnom tekstu; uspoređuju stilske postupke u dvama složenim tekstovima (ili više njih); tumače njihovu ulogu u ostvarivanju estetskih i značenjskih obilježja navedenih vrsta tekstova.		– HJ.SO.N.3.12. Kritički vrednuju književna, kazališna i filmska ostvarenja.